

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΝ ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΙΑΝ

Τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐργασίας

Κατὰ τὰ τελευταῖα 50 ἔτη ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς ἔχει διπλασιασθῆ. Οὕτως, ἐνῶ κατὰ τὸ 1920 ἀνήρχετο εἰς 1.860 ἑκατ., τὸ 1966 ἔφθασε τὰ 3.355 ἑκατ. Τὸ ἥμισυ τῆς αὐξήσεως αὐτῆς προέρχεται ἐκ τῆς Ἀσίας, ἡ ὁποία καλύπτει καὶ τὸ 55% τοῦ ὁλικοῦ πληθυσμοῦ. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ αὐξησις δημιουργεῖ ποικίλα προβλήματα κοινωνικῆς, οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς φύσεως, τὰ ὁποῖα ἐπηρεάζουν κάθε ἄποψιν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς.

Τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα δημοσιεύονται εἰς τὴν ἐτησίαν ἔκδοσιν τοῦ Διεθνοῦς Γραφείου Ἐργασίας τοῦ ἐδρεύοντος εἰς Γενεύην, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συμπληρώσεως 50 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Διεθνοῦς Ὄργανισμοῦ Ἐργασίας, κλάδος τοῦ ὁποίου εἶναι τὸ Διεθνὲς Γραφεῖον Ἐργασίας.

Εἰς ἐνδιαφέρον ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «Πενῆντα χρόνια κοινωνικῆς ζωῆς», σκιαγραφεῖται ἡ ἀνὰ τὸν κόσμον θέσις τῶν ἐργαζομένων κατὰ τὰ τελευταῖα 50 ἔτη, παρατίθενται ἀναλυτικὰ στοιχεῖα τῆς παγκοσμίου δημογραφικῆς καταστάσεως, καθὼς καὶ στοιχεῖα ἀφορῶντα εἰς τὸ παγκόσμιον ἐργατικὸν δυναμικόν, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐργαζομένων, τὸ ποσοστὸν ἀπασχολήσεως καὶ ἀνεργίας, τὰς ὥρας ἐργασίας, τοὺς μισθοὺς κ.λ.π.

Ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου σταχυολογοῦμεν ὠρισμένα ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα καὶ παραθέτομεν κατωτέρω.

Παγκόσμιος πληθυσμὸς καὶ ἐργατικὸν δυναμικὸν

Ἡ κατανομὴ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς γῆς παρουσιάζει μίαν ἀνισότητά, ἀπὸ περιοχῆς εἰς περιοχὴν. Οὕτως, ἐνῶ εἰς τὴν Ν. Ἀμερικὴν ἡ αὐ-

ξησις φθάνει εις 178%, εις την Ευρώπην μόλις και καλύπτει τὸ 38%. Τὸ ποσοστὸν δὲ τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πληθυσμοῦ, ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὸ σύνολον τοῦ παγκοσμίου πληθυσμοῦ, ἔχει σημειώσει μείωσιν ἀπὸ 17,5% ποῦ ἦτο κατὰ τὸ ἔτος 1920, εις 13,4% κατὰ τὸ 1966.

Ὁ μέσος ὅρος αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ παρουσιάζει γενικῶς ἄνοδον εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Οὕτως, ἐνῶ κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 1920 ἕως 1940, ὁ μέσος ὅρος αὐξήσεως ἦτο 1,2%, κατὰ τὸ διάστημα 1950 ἕως 1966 ἀνῆλθεν εἰς 1,8%. Τὸ μικρότερον ποσοστὸν αὐξήσεως ἔχει ἡ Ευρώπη, μὲ 0,8%, ἐνῶ ἡ Λατινικὴ Ἀμερικὴ μὲ 2,7% κατέχει τὴν πρώτην θέσιν, ἀκολουθοῦν δὲ ἡ Ἀφρικὴ μὲ 2,2% καὶ ἡ Ἀσία μὲ 1,9%.

Ἐὰν ἡ αὐξησις τοῦ παγκοσμίου πληθυσμοῦ συνεχισθῇ μὲ τὸν αὐτὸν ρυθμὸν, προβλέπεται ὅτι τὸ ἔτος 2000, ὁ πληθυσμὸς τῆς γῆς θὰ ὑπερβαίη τὰ 6.000 ἑκατομμύρια.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι τὸ σύνολον τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἐκάστης χώρας εὐρίσκεται πάντοτε εἰς ἀπόλυτον ἐξάρτησιν μὲ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πρὸς ἐργασίαν ἱκανοῦ πληθυσμοῦ. Εἶναι δὲ ἐπίσης γνωστὸν, ὅτι τὸ ἐργατικὸν δυναμικὸν μιᾶς χώρας μόλις καὶ μετὰ βίας ὑπερβαίνει τὸ $\frac{2}{3}$ τοῦ συνόλου, ποικίλλει δὲ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ πολλοὺς καὶ διαφόρους παράγοντας ὅπως: τὰ σχολικὰ ἔτη, τὰ πρὸς συνταξιοδότησιν ἀπαιτούμενα ἔτη, τὸν τύπον τῆς οἰκονομίας καὶ τὴν δυναμικότητα τοῦ γυναικείου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον ἐργαζομένων ἀνῆρχετο κατὰ τὸ 1960 εἰς 1.300 ἑκατομμύρια, ἥτοι ἀντιστοιχοῦσε πρὸς τὸ 43% τοῦ παγκοσμίου πληθυσμοῦ. Ὁ καταμερισμὸς δὲ τῶν ἀπασχολουμένων εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος (γεωργία, βιομηχανία, διάφορες ἄλλες ὑπηρεσίαι) ποικίλλει σημαντικά, ὄχι μόνον ἀπὸ ἡπείρου εἰς ἡπειρον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ χώρας εἰς χώραν, τῆς αὐτῆς γεωγραφικῆς περιοχῆς. Γενικῶς, ὅμως, τὸ μεγαλύτερον ποσοστὸν τοῦ ἐργαζομένου δυναμικοῦ, ἀνὰ τὸν κόσμον, ἀσχολεῖται μὲ τὴν γεωργίαν.

Ἀπασχόλησις

Δὲν ὑπάρχουν ἀκριβῆ στατιστικὰ στοιχεῖα, σχετικῶς μὲ τὸ ποσοστὸν τῆς ἀπασχολήσεως οὔτε καὶ αἱ μέθοδοι συγκρίσεως εἶναι ἐπαρκεῖς. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργαζομένων παρουσιάζει παγκοσμίως μίαν βαθμιαίαν ἄνοδον κατὰ τὸ διάστημα ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Α' παγκοσμίου πολέμου μέχρι καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς παγκοσμίου οἰκονομικῆς κρίσεως τοῦ 1929. Τὴν κρίσιν τοῦ 1929 ἀκολούθησε μία σημαντικὴ μείωσις τῆς ἀπασχολήσεως κυρίως εἰς τὴν βιομηχανίαν. Εἰς ποσοστιαίας ἀναλογίας ἡ πτώσις τῆς ἀπασχολήσεως εἰς τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις ἔφθασεν εἰς μὲν τὰς Ἠνωμ. Πολιτείας εἰς 35%, εἰς δὲ τὴν Πολωνίαν καὶ Γερμανίαν εἰς 38% καὶ 40% ἀντιστοίχως.

Εἰς τὴν γεωργίαν ὅμως καὶ τοὺς ἄλλους τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς δραστη-

ριότητας, ή άπασχόλησις διειτηρήθη εις σημαντικῶς σταθερὰ ἐπίπεδα. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1937 ὅμως, ὅτε ἡ ἀνθρωπότης εἶχε συνέλθει ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν, ἡ ἀπασχόλησις εἰς πολλὰς περιπτώσεις ηὔξηθη. Ἐν τούτοις, εἰς τὴν Γαλλίαν παρουσιάζει μείωσιν κατὰ 20% ἔναντι τῶν πρὸ τοῦ 1929 ἐπιπέδων.

Κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου καὶ λίγο ἀργότερον, τὰ ὑπάρχοντα στατιστικὰ στοιχεῖα εἶναι ἑλλιπῆ, λόγῳ τῶν καταστροφῶν, τῆς μετακινήσεως τοῦ πληθυσμοῦ κλπ., καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι ἐφικτὴ ἡ ἐξαγωγή ἀκριβῶν στοιχείων. Κατὰ τὸ 1948 ὅμως ἡ ἀπασχόλησις εἰς τὰς διαφόρους βιομηχανικὰς μονάδας τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν καὶ τοῦ Καναδᾶ ηὔξηθη κατὰ 50% καὶ 75% ἀντιστοίχως, ἐνῶ δι' ἀνεξαρτήτους λόγους, εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐμείωθη (10% εἰς Ἀγγλίαν, 13% εἰς Γαλλίαν). Γενικῶς ὅμως, ἡ παρατηρουμένη οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῶν βιομηχανικῶς προηγμένων χωρῶν, ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου καὶ ἐντεῦθεν, ηὔξησε τὴν, ἐπὶ παγκοσμίου ἐπιπέδου, ἀπασχόλησιν.

Ἀνεργία

Τὰ στατιστικὰ στοιχεῖα, τὰ ἀφορῶντα τὴν ἀνεργίαν, δὲν εἶναι πλήρη δι' ὅλα τὰ κράτη καὶ διὰ διαφόρους χρονικὰς περιόδους. Εἶναι σχεδὸν ἀνυπαρκτὰ διὰ τὴν πρὸ τοῦ 1929 περίοδον, ἐνῶ διὰ τὸ διάστημα ἀπὸ 1932 ἕως 1934 τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα 17 χωρῶν ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνέργων ἀνῆρχετο εἰς 20 ἑκατ., ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 13 ἑκατ. ἦσαν εἰς τὰς ΗΠΑ, ἄνω τῶν 2 ἑκατ. εἰς Ἀγγλίαν, σχεδὸν 6 ἑκατ. εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ ἄνω τοῦ 1 ἑκατ. εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὸ 1937 ὑπῆρχον ἀκόμη 13 ἑκατ. δεδηλωμένοι ἀνεργοὶ εἰς 17 χώρας, καταδεικνύει τὸν ἀργὸν ρυθμὸν μὲ τὸν ὁποῖον ἐμειώνετο ἡ ἀνεργία. Διὰ τὴν περίοδον τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου καὶ ἀμέσως μετὰ, δὲν ὑπάρχουν ἀκριβῆ στοιχεῖα, δι' εὐνοήτους λόγους. Ἀπὸ τοῦ 1948 ὅμως καὶ ἐντεῦθεν ἡ ἀνεργία διαρκῶς ἐμειοῦτο καὶ περὶ τὸ 1965 εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας ἔφθασεν εἰς τὸ χαμηλότερον ἐπίπεδον, πού εἶχε φθάσει ποτέ.

Ὁραι ἐργασίας

Πρὸ τοῦ Α' παγκοσμίου πολέμου οἱ ἀπασχολούμενοι εἰς τὴν βιομηχανίαν ἐργάται ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ ἐργάζωνται ἐπὶ πολλὰς ὥρας. Συμφώνως πρὸς σχετικὰς μελέτας, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο εἰς Γαλλίαν, Ἰταλίαν καὶ τὰς κάτω Χώρας, οἱ ἐργάται τῶν βιομηχανιῶν εἰργάζοντο ἐπὶ 10 καὶ πλέον ὥρας. Ἀντιθέτως εἰς τὴν Ν. Ζηλανδίαν, ἡ ἐργάσιμος ἑβδομάς εἶχε περιορισθῆ εἰς 48 ὥρας ἀπὸ τοῦ 1908.

Ἡ 48ωρος ἑβδομαδιαία ἐργασία, ἥτοι ἡ ἑβδομάς τῶν 6 ἡμερῶν, ἡ ὁποία ὑπῆρξεν ὁ σκοπὸς τῆς Διεθνοῦς Ἑργατικῆς Συνελεύσεως διὰ τὰς ὥρας ἀπασχολήσεως τῶν ἐργατῶν εἰς τὰς βιομηχανίας, υἱοθετήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τῆς

Διεθνούς Συνδιασκέψεως Ἐργασίας, εἰς τὴν Οὐάσιγκτον, τὸ 1919.

Παρ' ὅλον ὁμως ὅτι ἐξακολουθοῦν νὰ ὑπάρχουν διαφοραὶ μεταξύ τῶν διαφόρων χωρῶν ὡς πρὸς τὸ ἐφαρμοζόμενον ὠράριον ἔργασίας, ἐν τούτοις, εἰς τὰς γενικὰς γραμμάς, αἱ ἐργάσιμοι ὥραι ἔχουν ἐλαττωθῆ σημαντικά, πλὴν τῶν ἀπασχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν, διὰ τοὺς ὁποίους εἶναι δύσκολον νὰ ὑπολογισθῆ ὁ ἀκριβὴς χρόνος ἀπασχολήσεών των.

Δείκτης τιμῶν καταναλώσεως

Μετὰ τὸν Α' παγκόσμιον πόλεμον εἰς πολλὰς χώρας παρετηρήθη μεγάλη αὐξήσις εἰς τὰς τιμὰς εἰδῶν καταναλωτῶν. Εἰδικῶς εἰς τὴν Εὐρώπην, ἡ αὐξήσις ἔφθασεν εἰς τεράστια ὕψη. Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1923 — 1924 ὁ δείκτης τιμῶν καταναλωτοῦ ἀνῆλθεν εἰς ἀστρονομικὰ ὕψη. Οὕτως, εἰς τὴν Αὐστρίαν αἱ τιμαὶ ἀνῆλθον κατὰ 10.000 φορές, εἰς Πολωνίαν κατὰ 3 ἑκατ. φορές, καὶ εἰς Γερμανίαν κατὰ 1.000 ἑκατ. φορές, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ἐπίπεδα τοῦ 1914. Εἰς τὰς βιομηχανικὰς χώρας αἱ τιμαὶ εἰδῶν καταναλωτοῦ ἦσαν κατὰ τὸ 1929 κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον σταθεραὶ, εἰς ἐπίπεδα ὁμως αἰσθητῶς διαφορετικὰ ἀπὸ αὐτὰ τοῦ 1914.

Ἡ κρίσις τοῦ 1929 εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μείωσιν τῶν τιμῶν καταναλωτοῦ (κατὰ 15% ἕως 20%). Ἀπὸ τοῦ 1948 ὁμως ἐσημειώθη μία σταθερὰ ἀνοδος ἐν σχέσει πρὸς τὰ προηγούμενα 40 χρόνια, ἐκτὸς μερικῶν ἐξαίρέσεων, ὅπως εἰς τὴν Ἀργεντινὴν, Βολιβίαν, Βραζιλίαν, Χιλήν, Ἰνδουησίαν καὶ Οὐρουγουάην, εἰς τὰς ὁποίας παρετηρήθησαν ἀξιοσημείωτοι πληθωριστικαὶ τάσεις.

Ἡ πορεία τῶν μισθῶν

Ἡ παρακολούθησις καὶ ἡ μελέτη τῆς πορείας τῶν μισθῶν εἶναι πολὺ-πλοκος ἐξ αἰτίας τῶν διαφορετικῶν συστημάτων καὶ εἰδικῶν συνθηκῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπικρατοῦν ἀπὸ χώρας εἰς χώραν. Μόνον αἱ γενικαὶ τάσεις δύνανται νὰ προσδιορισθοῦν. Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1914 καὶ 1924 οἱ μισθοὶ ἠϋξήθησαν εἰς ὅλας τὰς χώρας ἐξ αἰτίας τοῦ Α' παγκοσμίου πολέμου, συχνὰ εἰς ἐπίπεδα ὑψηλότερα τῶν τιμῶν λιανικῆς πωλήσεως.

Σχεδὸν χωρὶς ἐξαίρεσιν, οἱ μισθοὶ ἠϋξήθησαν καὶ πάλιν κατὰ τὴν περίουδον 1924 - 1929. Ἡ μεγάλη ὑφεσις εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν γενικὴν μείωσιν τῶν μισθῶν κατὰ 20% (30% εἰς Βρετανίαν καὶ εἰς Ἠνωμένας Πολιτείας). Ἐν τούτοις ἡ μείωσις τῶν μισθῶν ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὴν πτώσιν τῶν τιμῶν λιανικῆς πωλήσεως.

Εἰς πολλὰς χώρας τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς ὑφέσεως ἦσαν αἰσθητὰ μέχρι καὶ τῶν παραμονῶν τοῦ Β' παγκοσμίου πολέμου.

Ἡ γενικὴ οἰκονομικὴ ἀνοδικὴ πορεία, ἡ ὁποία παρατηρεῖται κατὰ τὰ τελευταῖα 20 ἔτη, εἰς τὰ βιομηχανικὰ κράτη, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μεγάλην ἀλλὰ συνάμα καὶ ἄνισον αὐξήσιν τῶν μισθῶν. Εἰς τὰς ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώ-

ρας, εἰς τὰς ὁποίας οἱ μισθοὶ δὲν εἶχον οὐσιαστικῶς μειωθῆ, ἡ αὐξησις τὴν ὁποίαν ἐσημείωσαν ἦτο εἰς ἀναλογίαν μικροτέρα ἐκείνης τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν.

Γενικὰ συμπεράσματα

Ἀνακεφαλαιώνοντας τὸ ἐτήσιον δελτίον του τοῦ Διεθνῆς Γραφείου Ἐργασίας ὑπογραμμίζει :

«Ἡ κοινωνικὴ πρόοδος τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰς βιομηχανικὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται κυρίως εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Β. Ἀμερικὴν, εἶναι ἀδιαμφισβήτητος, εἰδικῶς ἂν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ γενικὴ βελτίωσις τῶν ὄρων ἐργασίας καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀσφάλις.

Ἄν καὶ αἱ προοπτικαὶ τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν χωρῶν τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἀσίας, εἶναι περιορισμένοι, ἐν τούτοις, ἡ βελτίωσις τῶν ὄρων ζωῆς καὶ ἐργασίας εἰς αὐτάς, συγκρινομένη πρὸς αὐτὴν τῶν βιομηχανικῶν χωρῶν, εἶναι πολὺ μικρὴ ἂν μὴ μηδαμινή. Εἰς πολλὰς περιπτώσεις, εἰς τὰς χώρας αὐτάς, κατὰ τὰ τελευταῖα 20 ἔτη, ἡ ἀνεργία ἐμειώθη καθὼς καὶ ἡ ὑποαπασχόλησις, ἐκ παραλλήλου, ὁμως, παρατηρήθη ἀξιοσημείωτος αὐξησις τῶν τιμῶν καὶ ἀντίστοιχος μείωσις τῶν μισθῶν.

Διὰ νὰ γίνῃ ὁμως μία πλήρης καὶ ἀκριβῆς σύγκρισις μεταξὺ τῶν βιομηχανικῶν καὶ τῶν ὑπὸ ἀνάπτυξιν εὐρισκομένων χωρῶν, εἶναι ἀπαραίτητα περισσότερα καὶ ἀκριβέστερα στατιστικὰ στοιχεῖα—ὄροι ἐργασίας, μισθοί, καταναλωτικοὶ συντελεσταί, ὥραι ἐργασίας, ἄλλα στοιχεῖα τὰ ὁποῖα, ὡς ἤδη ἀνεφέρθη, ἐλλείπουν μερικῶς ἢ καὶ ὀλικῶς, διὰ τὰς περισσοτέρας ὑπὸ ἀνάπτυξιν χώρας.